

школярів, її обсяг, проведення діагностичної роботи з ними повинно бути по можливості більш поетапним (проводитися декілька днів). Відповідно, з врахуванням особливостей конкретної методики, тестування, опитування учнів 1-4-х класів не повинно тривати довше, ніж 15-20 хвилин.

Отже, при діагностиці дітей молодшого шкільного віку також необхідно дотримуватись наступних вимог:

1. При контактах з незнайомими людьми у молодших школярів підвищується тривога. Це може суттєво вплинути на результати діагностики інших станів, тому досліднику необхідно створити таку ситуацію, яка б сприяла розвитку довірливих стосунків між ним та дитиною. Для цього на початку психодіагностики можна застосувати метод бесіди чи гри.

2. Діяльність, яку виконує молодший школяр при діагностиці, повинна бути для нього привабливою, викликати інтерес, а не опір.

3. Перш ніж застосувати ту чи іншу психодіагностичну методику у роботі з дітьми молодшого шкільного віку, необхідно переконатися у тому, що вона є для них інтелектуально доступною.

4. Завершення кожного завдання повинно супроводжуватись успіхом, позитивним підкріпленням.

5. У молодшому шкільному віці, за умов вибору, краще застосовувати психодіагностичні методики в індивідуальній формі роботи [4].

Література

1. Астапов В. М. Функциональный подход к изучению состояний тревоги // Психол. журнал. - 1992. - Т. 13. - № 5. - С. 111 -117.
2. Захаров А. И. Неврозы у детей и психотерапия / Захаров А. И. - Санкт-Петербург: Владос, 1998.- 302 с.
3. Тихонова М.І. Психологічні фактори емоційної дезадаптації молодших школярів / Тихонова М.І. – К.: Преса, 2001. –205 с.
4. Костина Л.М. Методы диагностики тревожности /Костина Л.М. - СПб.: Речь, 2002. – 198с.

УДК 159.953.5:37.018.43(043.2)

ЩЕРБАН Т.Д., ГОБЛИК В.В.
Мукачівський державний університет

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАЛЬНОГО ТЕКСТУ У СИСТЕМІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Світова спільнота сьогодні переживає складні часи. Людина сьогодні повинна переорієнтуватися на інші форми діяльності, бути гнучкою, адаптивною, мобільною. Важливих змін зазнає і вища освіта. Сьогодні вузи проходять перевірку на вміння працювати дистанційно, за допомогою інтерактивних технологій. На перший погляд, основну роль у такому навчанні відіграють технічні засоби навчання, сучасні інформаційні технології. Постає питання вміння викладачів та студентів працювати з такими технологіями. Дана проблема є викликом саме для викладачів, які повинні продемонструвати

свою сучасність, мобільність, вміння працювати з інформаційними технологіями. Про те, більш вагомую проблемою в організації навчального спілкування в умовах дистанційного навчання, є підбір навчальних матеріалів, методичних рекомендацій та вказівок, які буде вивчати студент, які йому допоможуть організувати його самостійне навчання.

Питання формування та розуміння навчальних та наукових текстів висвітлюється у дослідженнях, присвячених загальним проблемам навчальної книги, таких учених, як Я.А. Коменський, Б.Д. Грінченко, І.І. Огієнко, Я.Ф. Чепіга, В.О. Сухомлинський, Доблаєв, М.С. Вашуленко, Н.В. Чепелева та ін. Слід підкреслити, що гострота дослідження проблеми написання навчальних текстів детермінована багатьма суперечностями сьогодення: цілісність і фрагментарність, соціокультурність та індивідуальність, суб'єктивність та дидактична об'єктивність [1]. Незважаючи на ґрунтовні дослідження науковців проблема формування навчальних текстів, які будуть використовуватися у дистанційному навчанні є актуальною і нагальною.

Мета представленої роботи – дослідити особливості навчального тексту у системі дистанційного навчання.

Дистанційне навчання має специфічні особливості роботи з інформаційними текстами. Головну роль у процесі формування змісту, рекомендацій і відповідно матеріалів для контролю знань належить особистості викладача. Підбір і формування навчального тексту повинен ґрунтуватися на процесі розуміння студентом поданої в ньому інформації. Навчальна інформація повинна сприяти поповненню знань, розвитку професійної свідомості.

Розуміння навчальної інформації детерміновано: самим текстом (і змістом та його специфікою); індивідуальними особливостями студента (його знаннями, особливостями психічних процесів). Отже, розуміння тексту - це функція відношення двох систем: особи читача і тексту [2].

Начальна інформація повинна мати відповідний рефлексивний рівень. За допомогою рефлексивності студент спочатку виокремлює головні стрижневі ідеї навчальної інформації, групує її за логічними смислами, а отже і розуміє сформований викладачем навчальний текст. Таким чином, розуміння – це перша функція навчального тексту.

Друга функція навчального тексту – це взаємодія студента з навчальною інформацією: сприймання та розуміння. Саме ця функція забезпечує цілісність сприйняття навчального матеріалу: розуміння зв'язків між логічними елементами тексту, вміння прогнозувати наслідки, робити здогадки щодо його продовження.

Третя функція навчального тексту – підтримання постійного пізнавального інтересу студента до тексту, що вивчається, причому підтримання його на певному рівні протягом процесу вивчення [3].

Доцільно виокремити два рівні рефлексивної інформації –антиципуючий та ретроципуючий. Мета першого – направити очікування студента у русло, яке формує викладач. Мета другого – заставити студента повернутися до прочитаного, осмислити його [4].

Необхідно вказати також і таку важливу характеристику навчального тексту, як його діалогічність: наявність у ньому різних поглядів на поставлені проблеми, зіставлення різних позицій, звернення до праць інших авторів, висновки з порівняльного аналізу, який робить сам автор або ж спонукає до цього читача. Навчальному тексту притаманна діалогічність типу - апеляції до читача, його потреб, інтересів, запитів. Таким чином, характерним для діалогічного тексту є намагання «втягнути» читача у спільний з автором пошук істини, розв'язання якихось теоретичних або практичних проблем. На відміну від цього, монологічно побудований текст - це виклад готового результату, він не стимулює мислення читача, розрахований не так на роздуми, як на запам'ятовування [4].

Отже, результати дослідження дають підстави розширити і поглибити уявлення про навчальні тексти, які використовуються у дистанційному навчанні.

Література

1. Гірняк А. Н. Система традиційного підручникотворення та її психолого-дидактичний аналіз / За ред. А.В. Фурмана. – Тернопіль: Інститут ЕСО, 2004. – С.7 – 36.
2. Микк А.Я. Оптимизация сложности учебного текста: В помощь авторам и редакторам / А. Я. Микк. – М.: Просвещение, 1981. – 119 с.
3. Осадчук Р.І. Дидактичні вимоги до підручників / Р. І. Осадчук // Проблеми сучасного підручника: Зб. наук. праць. – К.: Педагогічна думка, 2000. – Вип.2. – С. 33 – 35.
4. Чепелева Н.В. Психологія читання тексту студентами вузів / Н. В. Чепелева . - К.: Либідь, 1990. - 98 с

УДК 331.101.3:378:37.091.12:159-051

ЯМЧУК Т.Ю., ГАВРИЛЮК І.І.
Мукачівський державний університет

ПРОФЕСІЙНА МОТИВАЦІЯ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ

Запорукою успішного професійного функціонування і результативності професійної діяльності психолога є сформована професійна мотивація. Професійна підготовка психолога полягає в тому, щоб створити умови для розвитку професійної мотивації особистості студента, розкрити її здібності до самовдосконалення і спрямувати їх на плідне використання для досягнення успіху в майбутній професійній діяльності.

Сутність мотивації розглянута у роботах таких вітчизняних психологів як: В. Асєєв, А. Бердиган, К. Божович, В. Вілюнас, В. Джидарьян, Е. Ільїн, В. Ковальов, О. Леонтєв, А. Маркова, В. Мерлін, А. Петровський, П. Симонов, Д. Узнадзе, А. Файзуллаєв, П. Якобсон, В. Шадріков. Розвиток мотиваційної сфери студентів – майбутніх психологів став предметом досліджень упродовж останніх років: вивчалась мотиваційно-сміслова регуляція у професіоналізації особистості (Ж. Вірна), психологічна корекція чинників дестабілізуючого впливу на якість професійної підготовки психологів (Т. Яценко), консультативна діяльність психолога у вищих навчальних закладах (Г. Хомич).

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>